

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

MANUEL

LA RIBERA ALTA

AJUNTAMENT
DE MANUEL

INSTITUT CARTOGRÀFIC VALENCIÀ

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Lingüísticotècnics

RECALL I TEXT
Gonçal Benavent Carbonell
Facund Blasco Martínez
Pau Martínez Gómez

GRAFISME
Esperança Martínez Molina

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Manuel, 219

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Manuel

ISBN: 978-84-482-6226-6

Depòsit legal: V-851-2018

Impressió: gràfiques **vimar**

Alameda de Regal, 11 • Tel. 96 199 03 30 • Espanya • València

www.avl.gva.es

MANUEL

El municipi de Manuel se situa en la part sud de la comarca de la Ribera Alta. El terme municipal, amb una extensió de sis quilòmetres quadrats, limita al nord amb Sant Joanet; a l'oest, amb Senyera i Vilanova de Castelló; a l'est, amb l'Ènova i la Pobla Llarga, i al sud, amb Xàtiva. L'any 2017 Manuel té 2.448 habitants. El 82% de la població parla valencià i el 100% afirma que l'entén, segons les dades del Cens de Població i Vivendes de l'any 2011.

El riu d'Albaida travessa el terme de Manuel cap a la ribera del Xúquer, del qual és afluent. La part nord del terme és plana i d'horta, constituïda bàsicament per tarongers. En el sud, estenent-se cap a l'est fins a l'Ènova i Barxeta, es troba la serra de Valiente, amb una gran diversitat de plantes aromàtiques. Esta formació calcària, que està vorejada pel riu, s'eleva fins als 130 metres. En la part esquerra del riu queden les serres de les Salines, terres margoses de guix i salnitroses, amb frondoses pinades, on encara hi ha restes d'algun forn de calç.

Els vestigis més antics de presència humana pertanyen a l'Edat del Bronze. Hi ha constància també d'un poblat ibèric a la serra de Valiente, on s'han trobat restes ceràmiques, pondus de telers i altres elements. La presència romana també està documentada per la necròpolis de les Foies, algunes inscripcions i per algunes monedes de l'època. La via Augusta travessava el riu d'Albaida en el terme de Manuel, per a poder arribar a Xàtiva.

Dels àrabs es conserva la séquia Comuna de l'Ènova, que discorre pel terme de Manuel i rega pràcticament tota la seua horta. I, fins a l'any 1996, es conservava la Paret del Moro, part d'una torre de guaita, que possiblement pertanyia al sistema defensiu del castell de Xàtiva.

En l'època foral, van tindre el domini d'estes terres els senyors de Ferrer, Tallada i Castellar i l'abat de Sant Bernat de Rascanya (actual monestir de Sant Miquel dels Reis); estes terres foren repoblades de nou per cristians vells després de l'expulsió dels moriscos en 1609. Durant la Guerra de Successió tingué lloc a Manuel una gran batalla, on moriren més de trenta maulets.

L'actual municipi es va formar per la unió, en 1836, dels antics llogarets àrabs que s'havien construït seguint el traçat de la vella séquia Comuna de l'Ènova. Jaume I donà a estos pobles noms cristians en el moment del repartiment: Faldeta, Torreta, l'Abat i Manuel.

Cap al final del segle XVIII, en què es va obrir el port de Càrcer, a Manuel confluien els dos camins reials de València. També el ferrocarril

va travessar el poble al voltant de 1850. Gràcies a este fet, s'hi van construir alguns magatzems de taronja, que impulsaren una gran activitat comercial i agrícola fins a la dècada dels seixanta del segle passat, en què l'estructura econòmica es va transformar amb un increment dels servicis i un retrocés de l'agricultura.

Històricament, l'explotació de les salines de Manuel va ser molt important fins que en el segle XIX s'hi va instal·lar un campament militar. Posteriorment va ser adquirit per l'Ajuntament, que el va declarar Paratge Natural Municipal l'any 2005.

MANUEL

Orografia

les Oliveres
Serra de Valiente

Serres de les Salines
Serreta Pastora

Hidrografia natural

Barranc de les Salines
Barranc del Carraixet
Barranc Llarg

Clot de Gallinero
el Gorg
Riu d'Albaida

Hidrografia artificial

Partidors de la Séquia del Terç
Pou de Torreta
Séquia de Tordera

Séquia de Vistabella
Séquia del Terç
Séquia Parada

Poblament

Caseta de Marco
Caseta de Massagasto
Hort de Codina

Hort de Saes
Manuel

Partides i paratges

el Pla de l'Abat
el Terrer Roig
Faldeta
Hort de la Morta
Hort del Güello
l'Abat

l'Era Alta
les Foies
les Salines
Racó de Canyares
Roseta
Torreta

Vies de comunicació

Antiga Via
Camí de la Caseta de Pere
Camí de la Closa
Camí de la Trilladora
Camí de les Salinetes Velles
Camí de les Senyorettes
Camí de Manuel
Camí de Rogeli
Camí del Marqués
Camí del Palmeral
Camí del Santíssim
Camí Fondo

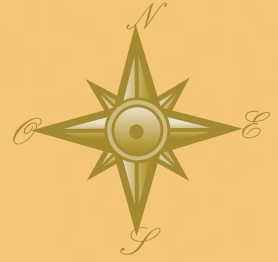
Carretera d'Alzira a Xàtiva
Carrereta de Barxeta
Carretera de Castelló
Carretera de l'Ènova
Carretera de Rafelguaraf
Ferrocarril València-Cartagena
Pas de Miralles
Pont d'Ènova
Pont de Ferro
Pont de la Viuda
Pont Nou

Altres llocs d'interés

Antic Campament Militar
Cementeri
Cooperativa Agrícola
Ermita de Sant Antoni de Pàdua
la Paret del Moro

Molí de la Volta
Molí de les Penyetes
Molí de Ximot
Polígon Industrial de Manuel

Manuel

La Ribera Alta

